

Структурні елементи основного запису у SAP R/3

Назва структурного елемента	Опис
Загальна інформація	Назва об'єкта, місце розташування, матеріально-відповідальна особа, інвентарний номер тощо.
Інформація про проводки	Дати надходження чи списання, кореспонденція рахунків, первинні документи щодо підтвердження операції тощо.
Дані, залежні від часу	Амортизаційні відрахування, зміна строку експлуатації чи методу нарахування амортизації тощо.
Дані про походження об'єкта	Тип знаходження об'єкта, інформація про постачальників, документи, які підтверджують його постачання тощо.
Дані про страхування необоротних активів	Інформація щодо страховика, майновий вид страхування, вартість послуг, страхові премії і виплати тощо.
Дані щодо оцінки	Параметри оцінки (первісна вартість, справедлива вартість, балансова вартість, нарахований знос, вид амортизації тощо).

* Таблиця систематизована автором на основі джерела [2].

Література: 1. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: [навч. посіб.] / С. В. Івахненко. – 4-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2008. – 343 с. 2. Учет основных средств SAP: [Електронний ресурс] – Режим доступу: [Електронний ресурс] // http://www.sap.com/cis/pdf/am_func.pdf 3. ERP-systems / Енциклопедія Вікіпедія: [Електронний ресурс] // uk.wikipedia.org/wiki

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ-ПЕРЕВІЗНИКІВ.

Єсієва Н.К., Хмельницький національний університет, м.Хмельницький, Україна

Зміна розуміння управлінських функцій та діяльності підприємств-перевізників на сучасному етапі розвитку вимагає від внутрішнього аудиту не лише виявляти, констатувати проблемні питання та недоліки об'єктів аудиту, але й визначати їх майбутній розвиток, надавати управлінські консультації, рекомендації орієнтуючись на підвищення ефективності діяльності у майбутньому. За визначених умов, однією із найважливіших ділянок внутрішнього аудиту діяльності підприємств-перевізників, як для власників, акціонерів, управлінського персоналу так і інвесторів є внутрішній аудит доходів. Відповідно, саме правильно обрана методика проведення аудиту доходів сприятиме підвищенню ефективності внутрішнього аудиту діяльності підприємства-перевізника, в цілому. В економічній літературі, спробу ліквідувати проблеми у методичному забезпеченні внутрішнього аудиту робили такі науковці як: Ф. Ф. Бутинець, О. В. Сметанко, Т. О. Каменська, О. Ю. Редько, Г. В. Власюк, Г. Б. Назарова, О. В. Шелковнікова, Е. В. Гринавцева, Н. С. Шалімова, М. Т. Білуха, Л. В. Гуцаленко, І. І. Пилипенко та інші. Однак, проведений аналіз літературних джерел, свідчить про недоопрацьованість теоретичних аспектів проведення внутрішнього аудиту діяльності підприємств-перевізників зважаючи на галузеві ознаки, зокрема внутрішнього аудиту доходів підприємств-перевізників.

В свою чергу нормативно-правове регулювання порядку внутрішнього аудиту доходів підприємств-перевізників забезпечується: Податковим кодексом України; законодавчими актами регулюючими транспортну галузь; Міжнародними Стандартами контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг; Стандартами професійної практики внутрішнього аудиту; П(С)БО 15; інші [1, 2, 3, 4, 5]. Метою проведення внутрішнього аудиту доходів підприємства-перевізника є підтвердження існування, виявлення достовірності, правильності групування та повноти відображення доходів у розрізі видів діяльності у конкретному звітному періоді, як передумова прогнозування, підвищення ефективності діяльності підприємства та отримання достовірних фінансових показників.

Слід відмітити, що для збору аудиторських доказів внутрішній аудит поряд із загальнонауковими прийомами дослідження об'єктів аудиту, такими як аналіз та синтез, індукція та дедукція, порівняння та аналогія, гіпотеза та експеримент використовує спеціальні методи

напрацьовані іншим дисциплінами, які в свою чергу використовують прийоми аудиту. Склад прийомів може змінюватись в залежності від джерел інформації, ступеня використання прийомів в цілому та залежати від форм обліку. Узагальнюючи, на нашу думку, доцільним є виділення наступних джерел інформації необхідних для здійснення внутрішнього аудиту доходів підприємств-перевізників: облікова політика, організаційно-розпорядча документація та право установчі документи, документи щодо управління персоналом, анкети тестування системи внутрішнього контролю, договори, заявки на здійснення вантажних перевезень у внутрішньому сполученні та міжнародному сполученні, журнал реєстрації заявок, акти виконаних робіт наданих послуг з вантажних перевезень, акти виконаних робіт наданих послуг за договорами транспортної експедиції залежно від типу договору, шляхові листи, товарно-транспортні накладні, СМР, банківські виписки, дані облікових реєстрів, оборотно-сальдові відомості по рахункам № 70 субконто види діяльності підприємства-перевізника, 71, 73, 74, 75, оборотно-сальдові відомості, та картки рахунків № 361, №362 у розрізі контрагентів №311, 312, 301, 302 аркуші розшифровки, журнал б, головна книга, акти звірок, фінансова, податкова звітність.

Проведене узагальнення дозволяє систематизувати процес внутрішнього аудиту доходів підприємства-перевізника за наступними етапами. На першому етапі аудиторів слід впевнитись у відповідності існуючої системи обліку встановленим положенням облікової політики та нормативно-правовим актам. Другий етап передбачає підтвердження правильності формування бухгалтерських записів та даних звітних форм стосовно операцій із відображення доходів. До вказаних документів можна віднести підтвердження служби внутрішнього контролю достовірності та своєчасності визнання доходів, підтвердження служби внутрішнього контролю, щодо правильності їх класифікації за видами основної домінуючої та основної вторинної діяльності, підтвердження достовірності фінансової звітності, та інші. На третьому етапі необхідно перевірити наявність первинних документів, що підтверджують здійснення господарських операцій та відповідність їх змісту, форми та переліку обов'язкових реквізитів суті господарських операцій та змісту договорів які були підставою для їх складання. Перевірка існування та правильності оформлення первинних документів, договорів з замовниками, щодо реалізації послуг та дозволяє підтвердити суму виручки від кожного окремого виду послуг та впевнитись у реальності господарських операцій, що стали підставою для складання зазначених первинних документів. Четвертий етап передбачає порівняння реєстрів синтетичного та аналітичного обліку підприємства-перевізника з наявними первинними документами. В свою чергу, на п'ятому етапі необхідно перевірити узгодженість показників облікових реєстрів та даних фінансової звітності. Кожен із виділених етапів внутрішнього аудиту доходів підприємства-перевізника передбачає складання робочих документів. Так, на нашу думку, доцільним є складання робочого документу підтверджуючого взаємоузгодженість показників первинної документації, яка формує доходів підприємства-перевізника щодо дат, маршрутів, обсягів виконаної транспортної роботи, вартості перевезень, що підтвердить дійсність заявлених маршрутів, дозволить проаналізувати необхідність пустих пробігів вантажного транспорту, тощо. На наступному етапі, логічним є формування робочого документу, щодо перевірки відповідності даних первинних документів показникам аналітичного та синтетичного обліку підприємств-перевізників із врахуванням недоліків та відхилень виявлених при формуванні попереднього робочого документу. Необхідність оптимізації методів управління дебіторською заборгованістю, обумовлює необхідність формування робочого документу підтверджуючого дебіторську заборгованість за реалізовані послуги. Черговий етап внутрішнього аудиту доходів передбачає створення формату робочого документу для узгодження облікових даних та даних фінансової і податкової звітності за конкретизованою інформацією, щодо доходів від основної діяльності підприємства-перевізника. Пріоритетним, враховуючи галузеву специфіку, є також створення робочого документу на етапі перевірки розрахунку податкових зобов'язань з податку на додану вартість у розрізі видів основної діяльності підприємств-перевізників.

Заключна стадія внутрішнього аудиту доходів підприємств-перевізників вимагає зведення задокументованих результатів роботи та розробку рекомендацій щодо визначених об'єктів аудиту. На нашу думку, запропонована методика проведення внутрішнього аудиту доходів підприємств-перевізників, надасть можливість управлінському персоналу розрахувати рентабельність кожного окремо виділеного напрямку основної діяльності підприємства-

перевізника та дозволить отримати користувачам звітності, зокрема засновникам, повну, правдиву та неупереджену інформацію про доходи підприємства, яка дасть можливість не лише максималізувати прибуток та посилити функції контролю за її окремим напрямком, але й визначитись із пріоритетними напрямками розвитку підприємства у майбутньому та отримати прогнозні дані для стратегічного управління.

Література: **1.** Податковий кодекс України, 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // [Електронний ресурс]. - Інформаційно-аналітичний центр «ЛІГА», 1991 – 2012. **2.** Міжнародні професійні стандарти внутрішнього аудиту [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.iaa-ru.ru/inner_auditor/standart/ **3.** Пилипенко І. І., Сопко В. В., Гаєвська Н. І., Павлова І. М., Таран І. В., Легка В. Г., Зубілевич С. Я., Балченко С. А., Гаврилук О. О. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 р. част. 1 / За ред. І. І. Нестеренко. – К. Міжнародна федерація бухгалтерів Аудиторська палата Україна, 2010. - 841 с. **4.** Про транспортно-експедиторську діяльність [Електронний ресурс]: закон України : [прийнято 01.07.2004 р. № 1955-IV]. - Режим доступу: Інформаційно-аналітичний центр «ЛІГА», 1991-2012. **5.** Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: закон України : [прийнято 16 липня 1999 р. № 996-XIV]. - Режим доступу: Інформаційно-аналітичний центр «ЛІГА», 1991-2012.

ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ АВС-МЕТОДУ В УПРАВЛІННІ ВИТРАТАМИ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кузьмінська К. І., Львівська комерційна академія, м.Львів, Україна

Підвищення рентабельності гірничо-збагачувальних підприємств в першу чергу залежить від формування дієвої системи управління витратами. При цьому механізми управління витратами передбачають застосування певних методів та інструментів, за допомогою яких їх вивчають, досліджують їхню поведінку та управляють ними. Одним із інструментів вдосконалення технології оптимізації витрат на досліджуваних підприємствах є застосування елементів АВС-методу (Activity Based Costing). Вперше методологія функціонально-вартісного аналізу почала застосовуватись у 40 рр ХХ ст. в США, проте широкого розповсюдження набула у 80 рр. завдяки працям Г. Бере, Р. Купера, Р. Каплана. Дослідженню даного методу приділено ряд праць вітчизняних (Г. Козаченко [1], С. Савлук [2], М. Скрипник[3], Н. Ткачук [2] та інші) та зарубіжних (W. Hubbell, N. Roztockі [4] та інші) науковців.

АВС-калькулювання – це метод калькулювання, який передбачає спочатку групування накладних витрат за основними видами діяльності, а потім розподіл їх між основними видами продукції, виходячи з того, які види діяльності потрібні для виготовлення цієї продукції [1, с.190]. Тобто АВС система калькулювання може використовуватись як доповнення до існуючих фінансових методів і призначена для достовірного розподілу витрат підприємства на кінцеві центри витрат: групи та окремі одиниці продукції, що випускається; постачальники ресурсів підприємства; інші об'єкти. Отримання даних про реальну собівартість продукції, постачальників, клієнтів, бізнес-процеси. АВС-метод полягає в ідентифікації витрат відповідно до складових бізнес-процесів підприємства. При використанні методу АВС до уваги беруться організаційні витрати за всіма елементами виробництва, а також адміністративні витрати. Далі вони розподіляються на операції відповідно до погляду бухгалтера-аналітика на організацію бізнес-процесів. Метод АВС дозволяє набагато глибше дослідити і ефективніше використати механізм розподілу накладних витрат, ніж це характерно для традиційного методу їх розподілу. Таким чином це дає можливість знизити похибку при розподілі загальновиробничих витрат та підвищити точність калькулювання. Зокрема, В. Б. Івашкевич, вважає, що для підвищення точності калькулювання витрати повинні в міру можливості локалізуватися, тобто прямо відноситися за місцем виникнення, а якщо співпадають з одним видом продукції, то і за виробами [1, с. 7]. І. А. Басманов також дотримується такої думки [2, с. 97].